

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.101/2020/8.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

Az I-II. rendű felperések képviselője: Dr. Ravasz László Endre ügyvéd

Az I. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Pozsik Ádám ügyvéd

A II. rendű alperes:

A II. rendű alperes képviselője: Dr. Balog Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Balog András ügyvéd

A III. rendű alperes:

A III. rendű alperes képviselője: Dr. Szabady Attila Endre kamarai jogtanácsos

A per tárgya: felmondás érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I-II. rendű felperések

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.072/2019/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Pécsi Törvényszék 37.P.20.689/2018/18. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. október 8-án az I. rendű felperes mint adós, a II. rendű felperes és a II. rendű alperes mint adóstársak az I. rendű alperessel mint hitelezővel ingatlanvásárlás céljából deviza alapú kölcsönszerződést kötött. A szerződés szerint a kölcsön összege 167.696 CHF, de legfeljebb 23.000.000 Ft-nak a folyósítás napján érvényes pénztári deviza vételi árfolyamon számított CHF értéke. A II.8.10 pont szerint az adóstársak tudomásul vették, hogy a kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. 2007. október 10-én a felperesek és a II. rendű alperes közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek.
- [2] 2011. április 12-én az I. rendű alperes a felmondásra történő figyelmeztetés mellett felszólította az I. rendű felperest a hátralékos tartozása megfizetésére. 2011. június 7-én az I. rendű alperes azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést arra hivatkozással, hogy az I. rendű felperes fizetési kötelezettségének 2010. október 4-étől kezdődően többszöri felszólítás ellenére sem tett eleget. A közokiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozat végrehajtási záradékolása megtörtént, a felperesek az I. rendű alperes ellen a Komlói Járásbíróságon P.20.345/2013. számon végrehajtás megszüntetése iránt pert indítottak.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperesek eredetileg előterjesztett keresetükben a kölcsönszerződés 8.3. pontjában az egyoldalú hiteldíj módosítására vonatkozó szerződési feltétel, valamint az I. rendű alperes kölcsönszerződést felmondó nyilatkozata érvénytelenségének megállapítását kérték. Az elsőfokú bíróság pert megszüntető végzését a másodfokú bíróság a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem tekintetében hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat meghozatalára utasította, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [4] A megismételt eljárásban a felperes keresetét kiegészítette, megváltoztatta. Az elsőfokú bíróság 2019. április 25-én hozott végzésével megállapította, hogy a keresetváltoztatás érdemi vizsgálatát a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: rPp.) 146/A. §-a kizárta.
- [5] Az I. rendű és a III. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az első fokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint az rPp. 123. §-ának feltételei közül a jogvédelmi szükséglet a perbeli esetben nem állapítható meg. A felperesek nincsenek elzárva egyéb jogvédelmi eszközök igénybevételeitől, egy esetlegesen velük szemben indított marasztalási perben, vagy végrehajtási eljárásban a jelen perben kért megállapításra kifogásként, védekezésként hivatkozni lehet, illetve az általuk kezdeményezett végrehajtás megszüntetése iránti per során is igazolhatják, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló követelést valamilyen okból nem kötelesek megfizetni.
- [7] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmet elutasította, az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság ítéletében akként foglalt állást, hogy az rPp. 146/A. § (1) bekezdésében írt keresetváltoztatási korlátozás miatt az újabb eljárásban előterjesztett, a kölcsönjogviszony 2010. március 30-án történt megszűnésének, továbbá a kölcsöntartozás fenn nem állásának megállapítására irányuló kereseti kérelem nem volt vizsgálható. Vizsgálható volt ugyanakkor a felmondás érvénytelenségére (jogellenességére) vonatkozó kereset, az is elsődlegesen abban a körben, hogy megállapítási kereset előterjesztésének fennállnak-e a feltételei. E körben kifejtette: a felperesek által indított végrehajtás megszüntetés iránti per célja kifejezetten az, hogy az adósok mindazokat a tényeket és körülményeket felhozassák, amelyekre védekezésként hivatkozhattak volna, ha a végrehajtást kérő a végrehajtási záradékolás iránti kérelme helyett a követelés érvényesítése iránt indított volna pert. A jelen perben a felperesek a felmondás jogellenességét arra alapították, hogy a teljesítés rPtk. 312. § (3) bekezdése szerinti lehetetlenülése folytán a tartozásuk megszűnt. Hivatkozásuk lényege a követelés megszűnésére vonatkozó állítás, ami az rPp. 369. § b) pontja szerint a végrehajtás megszüntetése iránti per alapja lehet. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperesek jogainak az I. rendű alperessel szemben való megóvása érdekében megállapítási kereset indítása a perbeli tartalommal nem lehetséges, az rPp. 123. §-ában foglalt konjunktív feltételek egyike - jogvédelmi érdek - nem áll fenn.
- [8] A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy jogvédelmi szükséghelyzet a központi hiteltartozás rendszeréről szóló 2011. évi CXXII. tv. rendelkezéseire tekintettel sem áll fenn, továbbá semmisségi okok fennállása hivatalbóli észlelésének kötelezettsége az uniós jog alapján sem terhelte a bíróságokat az adott tényállás mellett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetüknek helytadó határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy az eljárás bíróságok az rPtk. 123. §-ába ütköző módon állapították meg, hogy a megállapítási kereset jogszabályi feltételei nem állnak fenn. Álláspontjuk szerint nem lehetséges a lehetetlenülés megállapítása és a kötelem alóli mentesülés megállapítása iránt olyan keresetet előterjeszteni, amely formailag nem minősülne az rPp. hivatkozott rendelkezése szerint megállapítási keresetnek. Tekintettel arra, hogy a felmondás jogszerűtlenségének alapjaként hivatkoztak a szerződés lehetetlenülésére, ezért az eljárás bíróságoknak érdemben kellett volna vizsgálniuk a felmondás jogszerűségét, mivel a végrehajtás megszüntetése iránti perben érdemben nem lehetett volna elbírálni a kölcsönszerződés lehetetlenülését. Az eljárás bíróságok az rPp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon önkényes mérlegeléssel és jogértelmezéssel utasították el a keresetet.
- [10] A felperesek hivatkoztak a Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. számú ítéletében kifejtettekre, amely szerint a felmondás jogszerűtlensége tekintetében vizsgálni kell azt, hogy az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja szerinti felmondás megfelelően volt-e szabályozva a kölcsönszerződésben, az az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján nem minősül-e tisztességtelennek. Az eljárás bíróságok az 1/2010.(VI.28.) PK véleményben írtakra is tekintettel hivatalból kellett volna vizsgálniuk ugyanezt a perbeli szerződés esetén is.
- [11] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben arra is utaltak, hogy a kölcsönszerződés 8.3. pontjában szereplő rendelkezés tisztességtelenségének megállapítása a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem lehetséges.
- [12] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [14] A Kúria rögzíti, hogy jelen felülvizsgálati eljárás tárgya kizárólag az eredetileg előterjesztett kereset, hiszen a keresetváltoztatás kapcsán kiejtett jogi álláspontot a felperesek nem vitatták, az rPp. 146/A. §-t mint megsértett jogszabályhelyet nem tüntették fel. Az eredeti kereseti kérelem azon része, amely a kölcsönszerződés 8.3. pontja érvénytelenségének megállapítására irányult, a megelőző eljárásban jogerősen elbírálásra került, így jelen eljárás tárgyát már nem képezte.

- [15] A Kúria rögzíti: az eljárás bíróságoknak a felperesek keresetét elutasító, egybehangzó ítélete azon alapul, hogy a perbeli esetben az rPp. 123. §-a szerinti konjunktív feltételekből a jogvédelmi érdek hiányzik. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben az rPp. 272. § (2) bekezdésében megkívánt tartalommal nem vitatták ezen érvelés helytállóságát, olyan jogszabályi rendelkezést nem jelöltek meg, amely kizárná, hogy a megállapítási keresettel érvényesíteni kívánt joghelyzet más eljárásban, ideértve a végrehajtás megszüntetése iránti pert, nem lenne elérhető. Nyomatékkal arra hivatkoztak, hogy a keresetet csak megállapítási keresetként lehetett megfogalmazni. Ezen érvnek ugyanakkor nincs jelentősége, hiszen nem ezen, hanem azon alapult a perben eljárás bíróságok jogi álláspontja, hogy a jogvédelem szükségessége, amely az rPp. 123. §-a értelmében a megállapítási kereset előterjesztésének egyik feltétele, nem áll fenn.
- [16] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben az rPp. 206. § (1) bekezdésére is hivatkoztak, annak alátámasztásaként, hogy az eljárás bíróságok önkényes mérlegeléssel és jogértelmezéssel állapították meg a jogvédelmi helyzet hiányát. A Kúria utal arra, az rPp. 206. § (1) bekezdése szerint a szabad mérlegelés elve a bíróságokat a bizonyítékok körében illeti meg, a felperes pedig lényegében nem a peranyag részét képező egyes bizonyítékok, hanem a saját jognyilatkozataik értelmezését sérelmezte.
- [17] A felperesek hivatkoztak arra is, hogy a Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. számú ítéletében kifejtettek alapján az eljárás bíróságoknak hivatalból kellett volna vizsgálniuk, hogy a felmondás szabályozása a szerződésben nem minősül-e tisztességtelennek. A Kúria rögzíti: a hivatkozott ítélet a tényállása és a vizsgált jogkérdések tekintetében is eltérő volt a jelen perbelitől. A hivatkozott ügyben a felperes a pénzügyi intézmény volt, amely a fogyasztó marasztalására irányuló kereseti kérelmet terjesztett elő, így az rPp. 123. §-ának értelmezése az adott tényállás mellett fel sem merült. Az érvénytelenség hivatalbóli vizsgálatával kapcsolatos felperesi érvelésre tekintettel a Kúria utal arra, ha a kereset érdemben nem vizsgálható, fel sem merülhet, hogy a bíróság bármilyen körben a szerződés érvénytelenségét hivatalból vizsgálat tárgyává tegye, ezzel ellentétes megállapításra sem a magyar, sem az uniós jog alapján nem lehet jutni.
- [18] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [19] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az rPp. 270. § (1) bekezdése alapján irányadó 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az I. rendű alperes – figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdéseire, az I. rendű alperes jogi képviselője által tényleges kifejtett

ügyvédi tevékenységgel arányban álló - felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[20] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. október 22.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk.
előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró